

Balázs János: Szenci Molnár Albert és az európai nyelvtudomány
Keserű Bálint: Az altdorfi eretnekek magyar kapcsolatai
Máté Györgyi: Jean Bodin magyarországi ismerete a századforduló évtizedeiben
Czeglé Imre: Ramista volt-e Szenci Molnár Albert?
Tarnóc Márton: Szenci Molnár Albert történelemszemlélete
Dán Róbert: Szenci Molnár Albert és Conrad Viator

Május 15-én délután, a negyedik ülés során, *Keserű Bálint* elnökletével került sor a délelőtti felolvasott előadások vitájára.

Május 17-én délelőtt, az ötödik ülés alkalmával, *Benda Kálmán* elnöklété alatt az alábbi előadások hangzottak el:

Bán Imre: Szenci Molnár Albert, a költő
André, Stegmann (Tours): Les traductions des psaumes á la fin du XVIe siècle et leur part dans l'élaboration de l'esthétique poétique baroque
Szathmári István: Irodalmi nyelvünk Szenci Molnár Albert szótárainak tükrében
Horváth Iván: „Számítlan az a soc Vala vala vala”
Bóta László: Szenci Molnár Albert összefüggései a XVI. századi zoltárfordítókkal
Alexa Károly: Molnár-zsotilárok hatása a magyar költészetre
Szörényi László: Szenci Molnár Albert latin versei
Csanda Sándor (Pozsony): Szenci Molnár Albert zoltárainak szlovák fordításairól

Május 17-én délután, a hatodik ülés keretében, *Tolnai Gábor* elnökletével került sor a délelőtti előadások vitájára, majd *Tolnai Gábor* elnöki zárszavával ért véget a tudományos ülés.

Az ülésrésztvevői május 17-én este meghallgatták a római katolikus templomban a Debreceni Református Kollégium Kántusának hangversenyét. A hangversenyt *Berkesi Sándor* vezényelte s orgonán közreműködött *Sepsy Károly*. Az ülésrésztvevői megtekintették (május 17-én) a Református Nagykönyvtár Gutenberg termében a Tudományos Gyűjtemények Szenci Molnár-anyagát.

A tudományos programot (május 18-án) autóbuszkirándulás követte Sárospatak – Füzér – Telkibánya – Vizsoly – Boldogkővára – Szerencs útvonalon.

Az ülésrészről részletesebb beszámolót nem adunk, mert az ülésrészről elhangzott valamennyi előadás szövege a József Attila Tudományegyetem Acta Historia Litterarum Hungaricarum c. sorozatában 1975-ben megjelenik.

Intézeti hírek

(1974. január 1—június 30.)

Személyi változások. 1974. január 1-vel tudományos főmunkatárssá nevezték ki *Varga Józsefet*, (a Modern Magyar Irodalmi Főosztályra); tudományos munkatárssá *Markis Simont* (a Renezánsz Kutatások Osztályára); tudományos segédmunkatárssá *Follinus Gábort* (a Modern Magyar Irodalmi Főosztályra) és *Horváth Ivánt* (a Renezánsz Kutatások Osztályára). *Béldi Miklósnét* tudományos ügyintézővé (a Bibliográfiai Osztályra); *Bednár Attilánét* könyvtárassá nevezték ki. 1974. március 1-től tudományos tanácsadóvá sorolták át *Sziklay Lászlót*.

*

Kitüntetések. *Klaniczay Tibor* akadémiai levelező tagot a „Mediaeval Academy of America” levelező tagjává választotta 1974 februárjában. — A Magyar Népköltárság Elnöki Tanácsa *Vajda György Mihály* osztályvezetőnek, 60. születésnapja alkalmából a Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta. — *Sóter István* akadé-

mikus a francia kormány az „Ordre des Arts et Lettres” tisztí fokozatával tüntette ki 1974 májusában. — *Béldi Miklós* osztályvezetőt és *Miklósi Pál* tud. főmunkatársat a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki. — *Magyar Attiláné* „Kiváló dolgozó” kitüntetését kapott.

*

Az *Irodalomelméleti Főosztály* hírei. 1974-ben továbbfolytatódtak az Irodalomelméleti Főosztály által szervezett tanulmánykötetek szerkesztési munkái. Különösen előrehaladt a munka „A marxista irodalomelmélet története 1945-ig” című kötet elkészítésében (szerkesztő: *Nyirő Lajos* és *Veres András*). Szerkesztés alatt áll a „Szláv strukturalizmus” című fordítás gyűjtemény is. (Válogatta *Bojtár Endre* és *Nyirő Lajos*.)

Közös szovjet—magyar szemiotikai kötet készül, s ennek keretében tanácskozássra került sor március 25—31 között a kötet szerzői és szerkesztői között. Szovjet részről *M. B. Hrapcsenkó*, *Je. M. Meletyinszkij*, Sz.

Ju. Nyekljudov, Sz. Sz. Averincev és NF. Rzszevszkaja vett részt; magyar részről pedig Szabolcsi Miklós, Kőpeczi Béla, Nyirő Lajos, Bonyhai Gábor, Bojtár Endre és Gránicz István. Az Elméleti Főosztályt Tihanyban, a március 26 és 29 között megrendezett „Kultúra és szemiotika” című nemzetközi konferencián Hankiss Elemér, Nyirő Lajos, Bonyhai Gábor és Gránicz István képviselte.

Megkezdődött „Az irodalomtudományi elméleti kérdései” című ülészak előkészítő munkája, az Intézetben tervezett módszertani vita megszervezését az Irodalomelméleti Főosztály bizottsága (Nyirő Lajos, Szili József, Veres András) vállalta. 1974. május 31-én a szerkesztőség előkészítő megbeszélést folytatott felkért előadókkal.

*

A Klasszikus Magyar Irodalmi Főosztály hírei. A XVIII. századi Osztály rendezése keretében a következő vitaulésekre került sor: 1974. február 8-án Vajda György Mihály „A francia forradalom, a neoklasszicizmus és Csokonai”, március 1-én Fried István „A népiesség kérdései a felvilágosodás korának Közép-Kelet Európájában”, március 19-én (A Magyar Nyelvtudományi Társasággal közösen) Éder Zoltán „Benkő József lexikológiai munkássága”, április 19-én Borsa Gedeon „A XVIII. századi magyarországi nyomtatványok számbavétele” c. előadásának megvitatására. Március 22-én és 23-án Pécsen került megrendezésre (a Pécsi Akadémiai Bizottsággal és a Pécsi Tanárképző Főiskolával közösen) a Rákóczi-kutatások újabb eredményeivel foglalkozó tudományos ülésszak.

A XIX. századi Osztály szervezésében a következő vitaulésekre került sor: március 21-én Szegedy-Maszák Mihály „Létértelmezés és szerkezet Az ember tragédiájában”, június 3-án Lengyel Dénes „Az ember tragédiája mitikus keretszineinek és a római színek problémái” c. tanulmányának megvitatására, mindkét tanulmány a Madách-kötet számára készült; június 14-én Ionniszjan akadémikusnak, az Örmény Tudományos Akadémia alelnökének „De Bon, a Babeuf-féle szervezkedés részese” című előadását vitatta meg az osztály, június 21-én pedig Beke Albert „Gyulai Pál eszményítés-elmélete” c. tanulmányát.

A Kritikatörténeti Osztály 1974. április 18-án megvitatta Fenyő István „Az irodalom republikája” c. kötetét, amely az 1810-es évektől 1830-ig foglalja magában a magyar kritika fejlődését. Az elkészült mű zárt, befejezett monográfia, első darabja a kezdetektől a XX. századig nyúló nagy vállalkozásnak.

*

A Modern Magyar Irodalmi Főosztály hírei. A Szocialista Irodalmi Kutatások Osztálya május 27-én megvitatta Szántó Gábor „Matheika János” c. tanulmányát. A Szocialista Irodalomtörténeti Munkaközösség május 23-án tartott ülésén Jordáky Lajos „A romániai magyar szocialista irodalom problémái” címmel tartott előadást. Az Értéktudományi Kutatócsoport 1974-ben tovább folytatta az „Értékek és eszmények változása a felszabadulás utáni magyar irodalomban” című kutatási program módszertani előmunkáitait.

Az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztály hírei. Dr. Fenyvesi István tanszékvezető főiskolai docens (Szeged) 1974. április 1–június 30 között kutatási ösztöndíjjal dolgozott az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztályon. Az Osztály június 19-én megvitatta „Gorkij Magyarországon (1899–1919)” című kandidátusi értekezésének témavázlatát. Május 24-én Jerzy Słizinski professor, a varsói egyetem tanára a lengyel szlavisztikai kutatásokról tartott előadást az Összehasonlító Irodalomtörténeti Osztályon. Horst Frenz professor, a bloomingtoni (Indiana) egyetem tanára június 12-én „O’Neil és az európai dráma” címmel előadást tartott Intézetünkben.

*

A Reneszánsz Kutatások Osztálya munkájáról külön cikkben számolunk be 1975. évi I. füzetünkben.

*

Intézetünk külföldi vendégei. Dorina Grasoiu a román Calinescu irodalomtudományi intézet munkatársa márciusban két hétig konzultációkat folytatott a Modern Magyar Irodalmi Főosztály munkatársaival. — Simone Barck, az NDK Központi Irodalomtudományi Intézetének munkatársa áprilisban intézetünk vendégeként kutatásokat végzett Gábor Andor és Balázs Béla hagyatékával kapcsolatban. — Johanna Rosenberg, az NDK Központi Irodalomtudományi Intézetének munkatársa intézetünk vendégeként májusban kutatásokat végzett az Akadémiai Könyvtárban a „A XX. századi német és magyar szocialista irodalom” c. témájához. — A sárospataki „Szenci Molnár Albert és a magyar későreneszánsz” konferencián (május 15–18) Henri Meylan professor (Lausanne), André Stegmann (Tours) és Wilhelm Neuser (Münster) előadást tartott. A konferencia külföldi résztvevője volt még Eva Kushner (Ottawa) és Csanda Sándor (Pozsony) is. — Májusban intézetünk vendége volt Jerzy Słizinski, a Lengyel Tudományos Akadémia

Szláv Intézetének osztályvezetője és előadást tartott az Összehasonlító Osztályon szlavisztikai kutatásairól. — *Juliusz Domanski*, a Lengyel Tudományos Akadémia Filozófiai Intézetének docense május 22-én előadást tartott intézetünkben „Néhány megjegyzés Erazmus és a filozófia viszonyáról” címmel. Ugyanezen az ülésen tartott előadást *Lech Szczucki*, a LTA Filozófiai Intézetének docense is „A krakkói eretnekek a XVI. század második felében” címmel. — *Horst Frenz*, a Bloomington-i Indiana egyetem professzora, az AILC (Nemzetközi Összehasonlító Irodalomtudományi Társaság) jelenlegi elnöke júniusban két hétig Budapesten tartózkodott és tárgyalt az AILC vezetőségének magyar tagjaival. Intézetünkben előadást tartott „Összehasonlító drámatörténet” címmel.

*

Munkatársaink külföldi tanulmányútfjai, előadásai. A berlini (DDR) Zentralinstitut áprilisban konferenciát rendezett „Az irodalom funkciójáról”. A tanácskozáson *Bonyhai Gábor* osztályvezető tartott előadást

Thomas Mannról. — Innsbruckban tartotta soron következő ülését (márciusban) az AILC-Bureau vezetősége. Magyar részről *Szabolcsi Miklós* üv. igazgató és *Vajda Gy. Mihály* osztályvezető vettek részt az ülésen. — *Klanczay Tibor* igazgatóhelyettes háromhónapos tanulmányutat tett Olaszországban (március 8-tól április 25-ig és május 25-től július 2-ig). A tanulmányút során „*Matthia Corvino e l'umanesimo italiano*” címmel előadást tartott a római *Academia Nazionale dei Lincei*-ben március 9-én, majd a milánói *Katolikus Egyetemen* március 26-án és a *velencei egyetemen* április 19-én. — *József Farkas* és *Illés László* június 3 és 10 között lengyel irodalomtudományi műhelyeket kerest fel és megbeszéléseket folytatott a varsói és krakkói akadémiai intézetben, továbbá a poznańi és krakkói egyetemen. — A Nemzetközi Szemiotikai Társaság júniusban tartott milánói kongresszusán intézetünket *Nyirő Lajos*, *Hankiss Elemér* és *Bonyhai Gábor* képviselte. — Az 1973/74-es tanév második felében *Vajda György Mihály* osztályvezető vendégprofesszor volt a bécsi egyetemen.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
DIVISION OF THE PHYSICAL SCIENCES
DEPARTMENT OF PHYSICS
530 SOUTH EAST ASIAN AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60607

A kiadásért felel az Akadémiai Kiadó igazgatója

Műszaki szerkesztő: Sós Attila

A kézirat nyomdába érkezett: 1974. IX. 12. — Terjedelem: 11,9 (A/5) fv
75.881, Akadémiai Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Bernát György

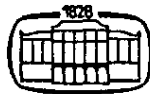
Világirodalmi kérdésekről
és a magyar irodalom világirodalmi kapcsolatairól szólnak a

MODERN FILOLÓGIAI FÜZETEK

	Ára füzve
1. SÜPEK OTTÓ Villon Kis Testamentumának keletkezése	12,— Ft
2. LAKITS PÁL A kaland változásai. Az ófrancia udvari novella történetéhez	12,— Ft
3. SARBU ALADÁR Szocialista realista törekvések a modern angol regényben	13,— Ft
4. GYŐRI JUDIT Thomas Mann Magyarországon	19,— Ft
5. TOLNAI GÁBOR Federico Garcia Lorca	17,— Ft
6. TARNAI ANDOR Extra Hungarian non est vita Egy szállóige történetéhez	11,— Ft
7. HANKISS ELEMÉR Az irodalmi kifejezésformák lélektana	20,— Ft
8. PÉTER MIHÁLY Tvardovszkij poémáinak költői nyelve	29,— Ft
9. EGRİ PÉTER Kafka- és Proust-indítások Déry művészetében	17,— Ft
10. SZÉLL ZSUZSA Válság és regény. Kísérlet Rilke, Kafka, Musil és Broch epikájának értelmezéséhez	10,— Ft
11. MAGYAR MIKLÓS Regény vagy „új regény”	18,— Ft
12. MOHAY BÉLA Ford Madox Ford írói világképe	17,— Ft

Ára fűzve

13. KRAMMER JENŐ Ödön von Horváth	17,— Ft
14. HOPP LAJOS A lengyel—magyar hagyományok újjászületése	18,— Ft
15. DOMOKOS PÉTER A finn irodalom fogadtatása Magyarországon	20,— Ft
16. IMRE LÁSZLÓ Brjusov és az orosz szimbolista regény	14,— Ft
17. SALYÁMOSY MIKLÓS Magyar irodalom Németországban 1913—1933	19,— Ft
18. ABÁDI NAGY ZOLTÁN Swift, a satirikus és a tervező	18,— Ft

AKADÉMIAI KIADÓ
BUDAPEST

FILOLÓGIAI KÖZLÖNY

A Magyar Tudományos Akadémia Modern Filológiai Bizottsága és az Irodalom
történeti Társaság világirodalmi folyóirata

Felelős szerkesztő: KARDOS TIBOR

Kutatási eredmények a közép- és újlatin filológiától kezdve a modern európa
filológiáig

Összehasonlító irodalomtörténeti, kapcsolattörténeti tanulmányok
Irodalomelméleti, verstani, műfordítási kérdések, elemző bírálatok

Megjelenik évente egy kötet, 4 füzetben

Évi előfizetési díja: 44,— Ft

Előfizethető a Posta Központi Hírlap Irodánál (1051 Budapest,
József nádor tér 1.)

Kiadja az

AKADÉMIAI KIADÓ

1974-ben indul

a

Magyar Tudományos Akadémia
Irodalomtudományi Intézetének
új műhelyfolyóirata, a

LITERATURA

Friss kiadvány — friss problémákról

A most induló folyóirat, a

LITERATURA

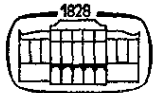
az élő, a XX. századi modern magyar irodalom jelenségeit, elméleti és esztétikai problémáit világítja meg áttekintő tanulmányok, összefoglaló jellegű cikkek és műelemzések közreadásával.

Főszerkesztő: SÓTÉR ISTVÁN

Szerkesztő: BÉLÁDI MIKLÓS

Megjelenik évente 4 füzet • Évi előfizetési díja: 48,— Ft

Előfizethető az Akadémiai Kiadó Terjesztési Osztályánál (1054 Budapest, Alkotmány utca 21.)

AKADÉMIAI KIADÓ

СОДЕРЖАНИЕ

<i>Вёрёш, И.</i> : Ласло Галлер как писатель	529
<i>Немет Г., Б.</i> : Критика и общественность после закона о компромиссе между Австрией и Венгрией	543
<i>Карпати, Б.</i> : Авангардная идеология Кашшака	558

Краткие сообщения

<i>Дан, Р.</i> : Андраш Ёшши и генезис трансильванского субботизма	572
<i>Кунсери, Дь.</i> : Следы любовных песен Кишфалуди в гимнической поэзии	577
<i>Сегеди-Масак, М.</i> : Европейский фон «Поэтской гармонистики» у Бержени	582
<i>Дёмётёр, Ш.</i> : Янош Арань и <i>Деревенский нотариус</i> Этвёша	588
<i>Надь, М.</i> : Мадач и Карой Берци	590

Документация

<i>Хорват, Я.</i> : Неизвестные до сих пор стихотворения Януса Паннония в Севильском кодексе	594

Обзор

1823—1973 Петёфи (<i>Фекете, Ш.</i>)	628
Элемер Майус: Королевская канцелярия и составление летописей в Венгрии средних веков (<i>Кульчар, П.</i>)	630
Иштван Фенё: Нация, народ, литература (<i>Кулин, Ф.</i>)	632
Кальман Варга: Сон, сецессион, реальность (<i>Имре, Л.</i>)	636
О четырёх сборниках «Наших современников» (<i>Ронаи, Л.</i>)	638
Языкознание сегодня (<i>Хорват, И.</i>)	643

Хроника

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben, és a POSTA KÖZPONTI HÍRLAPIRODÁNÁL (KHI 1900 Budapest V., József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: 66,- Ft. Egyes példányok beszerezhetőek az 1055 Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 76. sz. alatti hírlapboltban.

Előfizethető és példányonként megvásárolható:

az AKADÉMIAI KIADÓ-nál, 1363 Budapest V., Alkotmány utca 21. Telefon: 111-010.

Pénzforgalmi jelzőszám: 215-11488, és

az AKADÉMIAI KÖNYVESBOLT-ban, 1368 Budapest V., Váci utca 22. Telefon: 185-612.

SOMMAIRE

<i>Imre Vörös</i> : Le portrait d'écrivain de László Haller	529
<i>Béla Németh G.</i> : Le public et la critique après le compromis de 1867	543
<i>Béla Kárpáti</i> : L'idéologie d'avant-garde de Kassák	558

Bulletin

<i>Dán, R.</i> : András Eöszí et la genèse du sabbatisme de Transylvanie	572
<i>Kunszery, Gy.</i> : Quelques traces de Himfy dans la poésie hymnique	577
<i>Szegedy-Maszák, M.</i> : L'arrière-fond européen de la <i>Poétai harmonistica</i>	582
<i>Dömötör, S.</i> : János Arany et <i>Le notaire du village</i>	588
<i>Nagy, M.</i> : Madách et Károly Bérczy	590

Documents

<i>Horváth, J.</i> : Les poésies inconnues de Janus Pannonius dans le codex de Séville	593

Revue

1823—1973 Petőfi (<i>Fekete, S.</i>)	628
Elemér Mályusz: Királyi kancellária és krónikairás a középkori Magyarországon (Chancellerie royale et chroniqueurs dans la Hongrie médiévale) (<i>Kulcsár, P.</i>)	630
<i>István Fenyő</i> : Nemzet, nép, irodalom (Nation, peuple, littérature) (<i>Kulin, F.</i>)	632
<i>Kálmán Vargha</i> : Álom, szecesszió, valóság (Rêve, sécession, réalité) (<i>Imre, L.</i>)	636
Sur les quatre volumes de la série „Kortársaink” (Nos „contemporains”) (<i>Rónay, L.</i>)	638
A nyelvtudomány ma (La linguistique aujourd'hui) (<i>Horváth, I.</i>)	643

Chronique

